

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра туристичного бізнесу

Робоча програма навчальної дисципліни

Екологічний туризм

другий рівень вищої освіти

Галузь знань 24 сфера обслуговування

Спеціальність 242 туризм

Кваліфікація магістр з туризмознавства

Харків

2016 рік

Робоча програма: Екологічний туризм

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Харківська державна академія культури

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри туристичного бізнесу.

Протокол від “27” серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри Туристичного бізнесу

_____ (Лиман С.І.)

“ _____ ” _____ 20__ року

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <i>24 Сфера обслуговування</i>	<i>за вибором</i>	
	Напрямок підготовки		
Модулів – 2	Спеціальність: <i>242 «Туризм»</i>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-2-й	-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання - -		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		2,3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних — 2 самостійної роботи студента - 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>магістр</i>	Лекції	
		24 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	год.
		Лабораторні	
			год.
		Самостійна робота	
94 год.	год.		
Індивідуальні завдання:			
	год.		
Вид контролю:			
	<i>залік</i>		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 56 / 94 годин

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни полягає в ознайомленні студентів зі специфікою екологічного туризму; формуванні базових знань щодо принципів, функцій, завдань, видів та об'єктів екотуризму; формуванні екологічного стилю мислення та екологічної культури студентів на основі краєзнавчого підходу; усвідомленні студентами необхідності екологічного виховання туристів у процесі подорожей з метою гармонізації та оптимізації відносин людини та природи в процесі туристичної діяльності; формуванні вмінь та навичок щодо технології розробки, організації та проведення екологічних маршрутів; вихованні любові до свого рідного краю.

Завданням вивчення дисципліни «Екологічний туризм» є ознайомлення студентів з принципами, функціями, завданнями та видами екологічного туризму; дослідження світових регіонів та центрів екологічного туризму, прищеплення студентам умінь самостійно розробляти маршрути екологічних турів; розвиток екологічного мислення, визначення ролі екологічного виховання та екологічної просвіти туристів в екологічному турі. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: передумови виникнення екотуризму, як суспільного явища; принципи, функції, завдання, види, об'єкти, світові регіони та центри екологічного туризму, методику розробки екологічних турів, особливості розвитку екологічного туризму в Україні та Луганщині, форми та засоби екологічного виховання в процесі екологічних турів.

вміти: давати визначення основним поняттям дисципліни; виявляти специфіку природо орієнтованих видів туризму, зокрема екологічного; розробляти маршрути екологічних турів, використовувати на практиці знання щодо екологічної просвіти та екологічного виховання туристів.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Інструментальні:</i> <ul style="list-style-type: none"> - здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів, - здатність до постійного навчання, - уміння обґрунтовувати управлінські рішення, - здатність відтворювати знання, методи та навички відповідно до контексту та продукувати на їх базі власні пропозиції. • <i>Міжособистісні:</i> <ul style="list-style-type: none"> - здатність осмислювати власний досвід та передавати його іншим у процесі викладання. • <i>Системні:</i> <ul style="list-style-type: none"> набуття гнучкого та креативного способу мислення, яке дає можливість зрозуміти, розв'язати та науково осмислити проблеми та задачі, - здатність виконувати професійну діяльність відповідно до стандартів якості, а також володіти засобами їх впровадження. • <i>Спеціалізовані концептуальні поглиблені знання:</i> <ul style="list-style-type: none"> - нормативної бази, яка визначає діяльність підприємств індустрії туризму в Україні та світі; - специфіки глобалізаційних процесів у сучасному світі, - призначень документів, вимог до складання та оформлення різних видів документів та правила їх оформлення. • <i>Критичне осмислення проблем у професійній діяльності та на межі предметних галузей:</i> <ul style="list-style-type: none"> - особливостей функціонування сучасного туристичного ринку та використання ресурсів, відповідно до типу ринкової структури; - знання інформаційних потреб суспільства, інформаційно-пошукових ресурсів і стратегій; - наукові основи державного управління, - методів та технологій маркетингових досліджень у туризмі та сфері обслуговування в цілому. 	<ul style="list-style-type: none"> • оперувати нормативною базою, яка визначає діяльність підприємств індустрії туризму в Україні та світі, застосувати навички стратегічного мислення для її коригування відповідно до вимог бізнесу; • поглиблене знання специфіки глобалізаційних процесів у сучасному світі; • реалізовувати на практиці поглиблені знання з психології (під час ділових переговорів, управління колективом, для саморозвитку, для профілактики професійного вигорання працівників туристичної сфери, у міжособистісних стосунках, у контактах зі споживачем); • залучати та реалізовувати на практиці інвестиції на різних рівнях господарювання туристичного сектору України; • активно впливати на формування та розвиток туристичного образу України, визначати напрями удосконалення державної політики у галузі туризму з огляду на геополітичну стратегію її розвитку, проводити аналіз конкурентоспроможності національного туристичного продукту, відповідно до динаміки структури міжнародних туристичних потоків; • креативно мислити відповідно до викликів бізнесу, генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні нових стратегій, відкривати нові сегменти туристського ринку; • розуміти зв'язок між технологією виробничого процесу та економічною складовою діяльності організації, уміти знаходити та оцінювати нові ринкові можливості та формулювати бізнес-ідею; • провадити діяльність конкретного підприємства індустрії туризму відповідно до вимог концепції сталого розвитку туризму; • реалізовувати миротворчий потенціал туризму для профілактики міжкультурної, міжнаціональної,

	міжрелігійної напруги у суспільстві;
--	--------------------------------------

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи екологічного туризму, основні регіони та центри екотуризму.

Тема 1. Поняття „екологічний туризм”, мета та основні завдання курсу.

Тема 2. Ресурси екологічного туризму.

Тема 3. Етика та безпека в екологічному туризмі.

Тема 4. Характеристика основних об’єктів, регіонів та центрів екологічного туризму в Світі.

Тема 5. Характеристика основних об’єктів, світових регіонів та центрів екологічного туризму в Україні.

Змістовий модуль 2. Технологія розробки, організації та проведення екологічних турів.

Тема 6. Екологічне виховання та екологічна просвіта туристів.

Тема 7. Особливості розробки екологічних турів.

Тема 8. Менеджмент обслуговування.

Тема 9. Оцінка та управління якістю обслуговування

Тема 10. Технології мінімізації впливу на навколишнє середовище

Тема 11. Туроперейтинг екологічного туризму.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
л		п,с	ла б	Інд	с.р	л		п,с	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи екологічного туризму, основні регіони та центри екотуризму												
Тема 1. Поняття „екологічний туризм”, мета та основні завдання курсу.	10	2	2			6						
Тема 2. Ресурси екологічного туризму	10	2	2			6						
Тема 3. Етика та безпека в екологічному туризмі.	10	2	2			6						
Тема 4. Характеристика основних об’єктів, регіонів та центрів екологічного туризму в Світі.	20	4	4			12						
Тема 5. Характеристика основних об’єктів, світових регіонів та центрів екологічного туризму в Україні.	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 1	60	12	12			36						
Змістовий модуль 2. Технологія розробки, організації та проведення екологічних турів												
Тема 6 Екологічне виховання та екологічна просвіта туристів.	10	2	2			6						
Тема 7. Особливості розробки екологічних турів.	16	2	4			10						
Тема 8. Менеджмент обслуговування.	18	2	4			12						
Тема. 9 Оцінка та управління якістю обслуговування	18	2	4			12						
Тема 10. Технології мінімізації впливу на навколишнє середовище.	10	2	2			6						
Тема 11. Туроперейтинг екологічного туризму.	18	2	4			12						
Разом за змістовим модулем 2	90	12	20			58						
Усього за навчальною дисципліною, годин	150	24	32			94						

**5. Теми семінарських занять
не передбачено**

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Екологічний туризм та його місце у світової тур індустрії.	2
2	Екологічний туризм: напрями та ресурсна база.	2
3	Етичні засади та безпека екологічного туризму.	2
4	Розвиток екологічного туризму в світі.	4
5	Особливості розвитку екологічного туризму в Україні.	2
6	Екологічні проблеми людства та екологічне виховання.	4
7	Складові туристичного пакету екологічного туру.	2
8	Система управління системою	2
8	Технології мінімізації забруднення природного середовища в екологічному туризмі.	4
	Разом	32

**7. Темі лабораторних занять
не передбачено**

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичні та гносеологічні основи екотуризму.	6
2	Екологічний туризм: принципи, функції, завдання, види.	6
3	Характеристика основних об'єктів, регіонів та центрів екологічного туризму в Світі.	12
4	Характеристика основних об'єктів, світових регіонів та центрів екологічного туризму в Україні.	12
5	Технологія розробки, організації та проведення екологічних маршрутів.	18
6	Етика та безпека екологічних маршрутів.	11
7	Особливості розвитку екологічного туризму в Україні.	11
8	Технології мінімізації забруднення природного середовища в екологічному туризмі.	18
	Разом	94

**9. Індивідуальні завдання
не передбачено**

9. Методи навчання

Навчальні заняття з дисципліни здійснюються у формі лекцій, практичних та семінарських занять із застосуванням інтерактивних, пояснювально-ілюстративних та проблемно-пошукових методів навчання.

10. Методи контролю

Поточний контроль

Усні опитування на лекціях та семінарських заняттях за контрольними програмними питаннями поточної та попередніх тем.

Співбесіда з метою контролю здатності адаптації теоретичних знань до практичних ситуацій.

Контрольні роботи за питаннями до самостійної роботи.

Оцінювання ступеню активності студентів та якості їх виступів та коментарів при проведенні дискусій на семінарських заняттях та під час виконання практичних.

Модульний контроль

Теоретичні питання нормативного або проблемного характеру. Контрольна письмова робота за темами самостійної роботи.

Підсумковий контроль (залік)

Перевірка розуміння студентами теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатність використовувати накопиченні знання та вміння.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий залік	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	40	100
4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

13. Рекомендована література

Базова

1. Гёбель П. Природное наследие человечества. Ландшафты и сокровища природы под охраной ЮНЕСКО.- М.: БММ АО, 1999.
2. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм: Сучасні концепції менеджменту і маркетингу : навч. посіб. - 2-е вид., перероб. і доп. / О. Ю. Дмитрук. - К. : Альтерпрес, 2004. - 192 с.
3. Кекушев В.П., Сергеев В. П., Степаницкий В. В. Основы менеджмента экологического туризма: Учеб. пособие. - М., 2001
4. Косолапов А. Б. Теория и практика экологического туризма : учеб. пособие /А.Б. Косолапов. - М. : КНОРУС, 2005. - 240 с.
5. Русев И. Т. Основы экотуризма / И.Т. Русев. - Одесса : КПОГТ, 2004. - 294 с.
6. Самойленко А. А. География туризма : учеб. пособие / А. А. Самойленко - Ростов н/Д. : Феникс, 2005. - 368 с.
7. Сергеева Т. К. Экологический туризм / Т.К. Сергеева. - М. : Финансы и статистика, 2004. - 360 с.
8. Храбовченко В. В. Экологический туризм : учеб.-метод. пособие / В.В. Храбовченко. - М.: Финансы и статистика, 2003. - 208 с.
9. Храбовченко В. В. Экологический туризм: Учеб.-метод, пособие. - М.: Финансы и статистика, 2003.

Додаткова

1. Барышева Ю. А. Формирование эколого-краеведческих знаний в школе / Ю.А. Барышева. - М., 1997.
2. Бейдик О. О. Українсько-російський словник термінів і понять з географії туризму і рекреаційної географії / О.О. Бейдик. - К. : Київ. ун-т, 1997. - 300 с.
3. Географічна енциклопедія України : в 3 т. / ред. кол. О.М. Маринич та ін. - К. : УРЕ, 1990.
4. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм у системі суспільно- економічних відносин // Економічна та соціальна географія : наук. зб. - К., 2001. - С.85 - 95.
5. Дмитрук О.Ю. Сучасні концепції менеджменту в геоекології. - К., 1997.
6. Квартальнов В. А. Туризм: теория и практика: избр. тр.: в 5 т. / В.А. Квартальнов. - М. : Финансы и статистика, 1998.
7. Любіцева О.О., Сташук К. Розвиток екологічного туризму в Україні // Економічна та соціальна географія : наук. зб. / ред. кол. : С.І. Ішук (відп. ред) та ін. - К, 2002. - Вип. 53. - С. 189.
8. Сенін В. С. Организация международного туризма / В.С. Сенін. - М.: Финансы и статистика, 2000.
9. Чиждова В. П. Учебные тропы природы / В.П. Чиждова, А.В. Добров, А.Н. Захлебный. - М., 1989.
10. Штюрмер Ю. А. Охрана природы и туризм / Ю.А. Штюрмер. - М. : Физкультура и спорт, 1974.
- 11.

Інформаційні ресурси

1. www.menr.gov.ua — сайт Міністерства екології та природних ресурсів України.
2. www.mon.gov.ua — сайт Міністерства освіти і науки України.
3. www.mns.gov.ua — сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій.
4. www.mincult.gov.ua — сайт Міністерства культури України.
5. www.unwto.org — сайт Всесвітньої туристичної організації ООН.
6. www.ecotourism.org — сайт Міжнародної екотуристичної організації.
7. www.etc-corporate.org — сайт Європейської туристичної комісії.
8. <http://greenglobe.com> — сайт міжнародної організації Green Globe з екологічної сертифікації в туризмі.
9. www.nationalgeographic.com — сайт Національного географічного товариства.
10. www.meteo.com.ua — сайт Українського гідрометцентру.
11. www.ecotourismrussia.ru — інформаційний сайт з екотуризму.
12. www.stezhky.org.ua — сайт громадської туристичної організації (Івано-Франківська область).
13. www.verkhovyna.info — сайт туристично-інформаційного центру

“Верховина” (Івано-Франківська область).

14. <http://uaeta.org/ua/top/index> — сайт Української асоціації активного та екологічного туризму.

15. www.intour.com.ua — сайт журналу “Міжнародний туризм”.

16. <http://tourlib.net> — сайт туристичної бібліотеки.